

Brussel, 29 november 2021  
(OR. en)

14429/21

JEUN 144  
EDUC 394  
SOC 701  
EMPL 526  
DIGIT 175  
SAN 709  
SUSTDEV 171

## RESULTAAT BESPREKINGEN

|                 |                                                                                                                                                                              |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| van:            | het secretariaat-generaal van de Raad                                                                                                                                        |
| aan:            | de delegaties                                                                                                                                                                |
| nr. vorig doc.: | 13707/21                                                                                                                                                                     |
| Betreft:        | Conclusies van de Raad over het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe publieke ruimtes voor jongeren die hun zinvolle participatie in de samenleving mogelijk maken |

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe publieke ruimtes voor jongeren die hun zinvolle participatie in de maatschappij mogelijk maken, zoals goedgekeurd door de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport tijdens zijn zitting van 29 en 30 mei 2021.

**Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe publieke ruimtes voor jongeren die hun zinvolle participatie in de maatschappij mogelijk maken**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE EN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE  
REGERINGEN DER LIDSTATEN, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN,

CONSTATEREND HETGEEN VOLGT:

1. De Unie en de lidstaten zijn overeengekomen dat samenwerking op EU-niveau in jongerenkwesties "de sociale en maatschappelijke betrokkenheid steunt en ernaar streeft dat alle jongeren over de nodige middelen beschikken om te participeren in de samenleving"<sup>1</sup>.
2. Jongeren zijn een van de sterktes van onze samenleving. Ook zijn zij mensen met rechten als individu. Als zodanig zijn zij gerechtigd op zinvolle wijze deel te nemen aan de ontwikkeling, de uitvoering, de monitoring, de evaluatie en de follow-up van beleid dat hen en de samenleving in het algemeen raakt<sup>2</sup>.
3. "Een gezonde democratie is afhankelijk van burgerbetrokkenheid en een actief maatschappelijk middenveld, en dit niet alleen in verkiezingstijd, maar altijd. Betrokken, geïnformeerde en mondige jonge burgers en organisaties die opkomen voor hun belangen, zijn de beste garantie voor de veerkracht van onze democratieën"<sup>3</sup> en voor het algemeen belang.

---

<sup>1</sup> Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (PB C 456 van 18.12.2018, blz. 2).

<sup>2</sup> Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (PB C 456 van 18.12.2018, blz. 3).

<sup>3</sup> Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het actieplan voor Europese democratie (COM(2020) 790 final van 3.12.2020, blz. 3).

4. De Europese Unie berust op waarden als democratie, pluralisme, gelijkheid en de rechtsstaat. Eerbiediging van de mensenrechten, vrijheid, non-discriminatie, gendergelijkheid, verdraagzaamheid en bescherming van minderheden zijn onmisbare hoekstenen van de Europese gedachte<sup>4</sup>.
5. "De huidige Coronapandemie en de sociaal-economische gevolgen ervan tasten de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat hoe langer hoe meer aan, ook de ruimte voor het maatschappelijk middenveld"<sup>5</sup>.
6. De verdere ontwikkeling van de participatie van jongeren in democratische processen conform de resolutie van de Raad betreffende de bevordering van politieke participatie van jongeren aan het democratische debat in Europa<sup>6</sup>, de conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over de bevordering van het democratische bewustzijn en de democratische betrokkenheid van jongeren in Europa<sup>7</sup>, en de conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het versterken van meerlagig bestuur bij het bevorderen van de participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen<sup>8</sup> zullen publieke ruimtes voor jongeren versterken hun betrokkenheid daarbij aanmoedigen.

---

<sup>4</sup> Deze alinea is gebaseerd op artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

<sup>5</sup> Conclusies van de Raad over een mensenrechtengebaseerd herstel na COVID-19 (doc. 6324/21 van 22.2.2021).

<sup>6</sup> Resolutie van de Raad betreffende de bevordering van politieke participatie van jongeren aan het democratische debat in Europa (PB C 417 van 15.12.2015, blz. 10).

<sup>7</sup> Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over de bevordering van het democratische bewustzijn en de democratische betrokkenheid van jongeren in Europa (PB C 415 van 1.12.2020, blz. 16).

<sup>8</sup> Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het versterken van meerlagig bestuur bij het bevorderen van de participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen (doc. 8766/21 van 17.5.2021).

## ZIJN DE VOLGENDE MENING TOEGEDAAN:

7. Publieke ruimtes voor jongeren zijn ruimtes die hun zinvolle deelname aan de samenleving mogelijk maken. Deze ruimtes vormen een cruciaal onderdeel van iedere democratische samenleving<sup>9</sup>. Het zijn (online en offline) politieke, publieke en sociale omgevingen die voldoen aan een reeks juridische, beleidsmatige, institutionele en praktische voorwaarden om jongeren in staat te stellen hun burgerlijke vrijheden uit te oefenen: zo krijgen jongeren toegang tot informatie, kunnen zij hun mening uiten, en kunnen zij verenigingen en organisaties oprichten om aldus deel te nemen aan het openbare leven, alsook de wereld om hen heen te beïnvloeden en vorm te geven.
8. Publieke ruimtes voor jongeren zijn dynamisch en veranderen voortdurend. Daardoor spelen democratische en onafhankelijke organisaties die actief zijn in het jongerenwerk, en niet-formele groepen jongeren een belangrijke rol bij het stimuleren van de participatie van jongeren. Zij moeten dan ook worden ondersteund en beschermd.
9. Jongeren hebben vrije, veilige, open, toegankelijke, inclusieve en representatieve publieke ruimtes nodig die hen in staat stellen verenigingen op te richten, actief te zijn op terreinen die verband houden met hun behoeften en belangen – ongeacht het onderwerp – zich uit te spreken over publieke kwesties en een rol te spelen in openbare besluitvorming.
10. De actieve betrokkenheid van diverse groepen jongeren, waaronder kwetsbare of zelden gehoorde jongeren (zoals jonge migranten), in diverse publieke ruimtes helpt hen de competenties voor hun maatschappelijke betrokkenheid te ontwikkelen. Deze betrokkenheid bevordert ook hun persoonlijke, professionele en sociale ontwikkeling, draagt bij tot de waarden van de Europese Unie<sup>10</sup>, sociale cohesie en intergenerationele samenwerking, en zorgt ervoor dat democratie en burgerschap de verscheidenheid aan perspectieven en de diversiteit van de samenleving weerspiegelen.

---

<sup>9</sup> Het begrip "publieke ruimtes voor jongeren" dat in deze conclusies wordt gebruikt, is gebaseerd op de OESO-definitie van publieke ruimtes voor niet-gouvernementele actoren.

<sup>10</sup> *Publicatieblad van de Europese Unie*, geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB C 202 van 7.6.2016, blz. 1).

11. De betrokkenheid van jongeren in publieke ruimtes is een "belangrijke katalysator geweest voor diverse sociale innovaties"<sup>11</sup>. Hieruit blijkt dat deze ruimtes bijdragen tot democratischer en beter geïnformeerde besluitvormingsprocessen, waardoor de kwaliteit van de democratie wordt versterkt. Van de andere kant zijn jongeren in publieke ruimtes bijzonder kwetsbaar voor discriminatie en allerlei restricties die hun participatie in de weg staan<sup>12</sup>.
12. Het krimpen van de maatschappelijke ruimte voor jongeren en de schendingen van fundamentele en democratische rechten die aan het licht zijn gekomen, zijn mondiale fenomenen die een bedreiging kunnen vormen voor democratieën in geheel Europa, ongeacht economische ontwikkeling of geografische locatie. Uit studies blijkt dat ook de mogelijkheden voor maatschappelijke organisaties voor jongeren om deel te nemen aan beleidsprocessen beperkt zijn<sup>13</sup>.
13. Organisaties die actief zijn in het jongerenwerk, en niet-formele groepen jongeren moeten betrokken worden bij de ontwikkeling van belangrijke projecten over alle onderwerpen die onder de 11 Europese jongerendoelstellingen vallen. Bovendien zijn deze organisaties essentieel voor diensten aan en ondersteuning van jongeren, dikwijls als aanvulling op de diensten die van de overheid komen.
14. Als gevolg van de COVID-19-pandemie worden de publieke ruimtes voor jongeren in veel landen steeds minder talrijk. Online-equivalenten van deze ruimtes zijn dikwijls het enige haalbare alternatief. Sommige lessen die tijdens de pandemie geleerd zijn, zijn positief, bijvoorbeeld waar nieuwe functionaliteiten zijn gevonden in digitale ruimtes. De migratie naar online publieke ruimtes heeft echter ook problemen aan het licht gebracht in verband met toegang (infrastructuur), digitale vaardigheid (competenties) en de veiligheid van jongeren die online gaan.

---

<sup>11</sup> *Safeguarding Civic Space for Young People in Europe*, Europees Jeugdforum (blz. 8).

<sup>12</sup> Jeugdpartnerschap: Tomaž Deželan en Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

<sup>13</sup> Jeugdpartnerschap: Tomaž Deželan en Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

## VERKLAREN HET VOLGENDE:

15. Een standaardaanpak is niet bevorderlijk voor een gunstig klimaat voor de ondersteuning van organisaties die actief zijn in het jongerenwerk en van niet-formele groepen jongeren. Er moet rekening worden gehouden met "universeel ontwerp", verschillen in culturele en geografische achtergronden, structurele ongelijkheden, genderongelijkheid en andere factoren die van invloed zijn. Al deze factoren beletten jongeren en jongerenorganisaties vrijelijk actief te zijn en zinvol te participeren in de samenleving.
16. Excessieve blootstelling aan schermen en onlineactiviteiten heeft een negatief effect op de geestelijke, lichamelijke en sociale gezondheid van jongeren<sup>14</sup>. Niettemin bieden online publieke ruimtes veel jongeren een belangrijke vrijplaats waar zij hun burgerrechten kunnen doen gelden, met name tijdens de COVID-19-pandemie. Er moet echter niet alleen aandacht zijn voor de genoemde gezondheidsaspecten. Ook onlineveiligheid en het dichten van de digitale kloof (infrastructuur en cognitieve barrières) moeten op de agenda worden gezet. Het vinden van het juiste evenwicht tussen online en offline betrokkenheid moet daarom een prioriteit zijn voor alle belanghebbende partijen bij het ondersteunen van publieke ruimtes voor jongeren.

## VERZOEKEN DE LIDSTATEN OM, CONFORM HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL, OP DE PASSENDE NIVEAUS HET VOLGENDE TE DOEN:

17. Het behouden en uitbreiden van publieke ruimtes voor alle jongeren, vooral de jongeren die het zwaarst door de COVID-19-pandemie zijn getroffen. Voorts het treffen van extra maatregelen om jongeren in een achterstandspositie – met name jongeren uit afgelegen en plattelandsgebieden en jongeren met een handicap – toegang te geven tot deze ruimtes en hen daarin te laten participeren. Ook de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van deze ruimtes voor jongeren moeten beter worden.

---

<sup>14</sup> Verklaring van UNICEF: *Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time*, 8 februari 2021.

18. Problemen aanpakken in verband met processen en instrumenten die een tekort aan vrije en toegankelijke openbare ruimtes veroorzaken of die grote belemmeringen vormen voor jongeren die toegang willen krijgen tot en willen participeren in publieke ruimtes. Te denken valt aan commerciële instrumenten die algoritmen gebruiken voor gepersonaliseerde marketing, en aan gentrificatie, plattelandsmigratie en de toenemende commercialisering van fysieke en onlineruimtes<sup>15</sup>.
19. Aandacht schenken aan de privacy van jongeren die hun burgerrechten en -vrijheden uitoefenen, teneinde hun persoonlijke veiligheid en de eerbiediging van individuele rechten te waarborgen. Een en ander moet gebeuren in een taal die zij begrijpen. Ook moeten jongeren controle hebben over hun eigen persoonsgegevens, met name door een veilige en rechtmatige behandeling van alle gegevens die hun toebehoren of die op hen betrekking hebben, zoals gedefinieerd in de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van de EU.
20. Oog hebben voor de belemmeringen voor online-participatie van jongeren (te denken valt aan toegang tot het internet, digitale vaardigheden, gebrek aan infrastructuur en aan apparatuur) en streven naar veilige digitale publieke ruimtes voor jongeren door hun digitale vaardigheden te bevorderen, vooral door versterking van de digitale en mediageletterdheid en het bewustzijn van jongeren. Dit kan onder meer gebeuren door beschermende maatregelen tegen onjuiste informatie, desinformatie, propaganda, maatschappelijke polarisatie, haatuitingen, online pesten, grooming enz.

---

<sup>15</sup> Neil Smith: *The New Urban Frontier: Gentrification and the revanchist city*. Routledge, London and New York, 1996. Kristen Day: *Introducing Gender to the Critique of Privatized Public Space*. In: *Journal of Urban Design*, Vol. 4, No. 2, 1999. Margaret Kohn: *Brave New Neighborhoods: The Privatization of Public Space*. Routledge, London and New York, 2004.

21. Erkennen van het belang van onderwijs in alle leeromgevingen (formeel, niet-formeel en informeel) voor de bevordering van diverse vormen van burgerschapsvorming die gericht zijn op competenties voor actief burgerschap, wat op zijn beurt bijdraagt tot een democratischer samenleving.
22. Het stimuleren van maatschappelijke en politieke processen en actieve samenwerking tussen jongerenorganisaties en onderwijs- en opleidingsinstellingen bij gemeenschappelijke projecten, onder meer om zo de omstandigheden voor bestaande publieke ruimtes te verbeteren of nieuwe publieke ruimtes te creëren, en zo ook een praktische bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van de duurzame-ontwikkelingdoelen en de Europese jongerendoelstellingen.
23. Zich verbinden tot en het ondersteunen van – indien van toepassing – gezamenlijk opgezette en gezamenlijk beheerde wisselwerkingen en communicatiekanalen tussen overheidsinstanties en jongeren via publieke ruimtes, waaronder wisselwerkingen communicatiekanalen die worden ondersteund en onderhouden door organisaties die actief zijn in het jongerenwerk en door niet-formele groepen jongeren. Doel hiervan is een zinvolle en breed samengestelde vertegenwoordiging van de stem van jongeren mogelijk te maken en een aanwijsbare impact te creëren op de ontwikkeling, de uitvoering en follow-up van beleidsmaatregelen die relevant zijn voor jongeren.



VERZOEKEN DE LIDSTATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE OP HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEIDSGEBIEDEN EN OP DE JUISTE NIVEAUS, EN MET INACHTNEMING VAN HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL, HET VOLGENDE TE DOEN:

24. Streven naar het behoud en het uitbreiden van een verscheidenheid aan publieke ruimtes voor jongeren op alle niveaus door middel van duurzame structurele financiering en, indien dit van toepassing is, projectgestuurde financiering overwegen voor organisaties die actief zijn in het jongerenwerk en voor niet-formele groepen jongeren. Jongeren bewuster maken van hun burgerlijke en politieke vrijheden en van de mogelijkheden om deze tot gelding te brengen door zich in te zetten in publieke ruimtes.
25. Het ondersteunen van organisaties die actief zijn in het jongerenwerk, en van niet-formele groepen jongeren die haatuitingen en andere bedreigingen van hun activiteiten bestrijden, met name in verband met de uitoefening van hun vrijheid van meningsuiting, vereniging en vergadering.
26. Het constant monitoren, evalueren en ondersteunen van een stimulerende omgeving voor publieke ruimtes voor jongeren, oog hebben voor bedreigingen voor deze ruimtes en daar actie tegen ondernemen.
27. Zorgen voor gemakkelijke toegang tot informatie in toegankelijke formaten en, in voorkomend geval, in jongerenvriendelijke taal en conform het "Europees handvest voor voorlichting aan jongeren"<sup>16</sup>. Dit komt ten goede aan de transparantie en het vertrouwen van jongeren in politieke instellingen. Ook moeten maatregelen worden genomen om de mediageletterdheid te bevorderen teneinde onjuiste informatie, desinformatie, propaganda, maatschappelijke polarisatie, haatuitingen, samenzweringstheorieën, online pesten, grooming enz. tegen te gaan.

---

<sup>16</sup> Het Europees handvest voor voorlichting aan jongeren is een reeks professionele beginselen en richtsnoeren voor het verstrekken van informatie en advies aan jongeren.

28. Het vergroten van de institutionele outreach naar jongeren (rechtstreeks of via organisaties die actief zijn in het jongerenwerk en niet-formele groepen jongeren) door middel van offline- en onlinecontactinstrumenten. Het inzetten van mechanismen die samen met jongeren op poten worden gezet, door besluitvormers worden erkend en door onafhankelijk onderzoek worden ondersteund, om zo de participatie van jongeren in publieke ruimtes en in de politiek te vergemakkelijken.
29. In voorkomend geval de effecten onderzoeken van commerciële instrumenten die algoritmen gebruiken voor gepersonaliseerde marketing, op publieke ruimtes voor jongeren, en in gesprek gaan met de aanbieders van deze instrumenten om iets te doen aan de eventuele negatieve effecten hiervan op de publieke ruimtes. Overwegen de nodige, geschikte en proportionele maatregelen te nemen om eventuele negatieve effecten van commerciële instrumenten die niet via een dialoog kunnen worden weggenomen, aan te pakken.
30. Het ondersteunen van onderzoek naar en toezicht op de staat van publieke ruimtes voor jongeren in de gehele Europese Unie, alsook op nationaal, regionaal en lokaal niveau: wat zijn de problemen en bedreigingen waarmee deze ruimtes worden geconfronteerd? Ook de evaluatie van de participatie van jongeren in deze ruimtes moet worden gesteund.
31. Overwegen om in het kader van het Europees Jaar van de Jeugd 2022 bijzondere aandacht te schenken aan de publieke ruimtes voor jongeren en de fundamentele vrijheden van jongeren.

VERZOEKEN DE COMMISSIE HET VOLGENDE TE DOEN:

32. Niet-commerciële, open, inclusieve en veilige publieke ruimtes voor jongeren ondersteunen via Europese programma's, waaronder de belangrijkste programma's op jongereengebied zoals Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps, en dit in alle sectoren.
33. Het verder betrekken van jongeren, organisaties die actief zijn in het jongerenwerk, en niet-formele groepen jongeren bij de planning, de uitvoering en de follow-up van Europese initiatieven die van invloed zijn op hun leven, zoals het Nieuw Europees Bauhaus, het EU-klimaatpact en de Conferentie over de toekomst van Europa, gelet op de rol van deze initiatieven bij het creëren van publieke ruimtes voor jongeren.

*Referenties*

Bij het aannemen van deze conclusies nemen de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, nota van de volgende documenten en publicaties:

- Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek: Wetenschappelijke en technische rapporten van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC), en Measuring Civic Competence in Europe, een samengestelde indicator op basis van een studie over burgerschapsonderwijs van de Internationale Vereniging voor de evaluatie van het onderwijsrendement uit 1999 voor veertienjarige scholieren (2008).
- Dan Moxon en Ondřej Bárta: Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Young People and the EU. Europese stuurgroep voor de 6e cyclus van de gestructureerde dialoog, 2018.
- Europese Commissie, Eurobarometer, EU-brede enquête: "De toekomst van Europa" maart 2021.
- Europees Parlement: Europees Parlement: Studie op verzoek van de Commissie cultuur en onderwijs (CULT): *Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations* (PE 690.872), mei 2021).
- Over jeugdpartnerschap: Tomaž Deželan en Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.
- Resolutie 2096 (2016) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa: *How can inappropriate restrictions on NGO activities in Europe be prevented?*
- Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

- Algemene vergadering van de Europese organisatie voor voorlichting en adviesverlening aan jongeren (ERYICA): "Europees handvest voor voorlichting aan jongeren", goedgekeurd in Cascais (Portugal) op 27 april 2018.
  - Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Europees klimaatpact (COM(2020) 788 final).
  - Europese Unie, Conferentie over de toekomst van Europa, webpagina: [Conferentie over de toekomst van Europa | Europese Commissie](#)
-